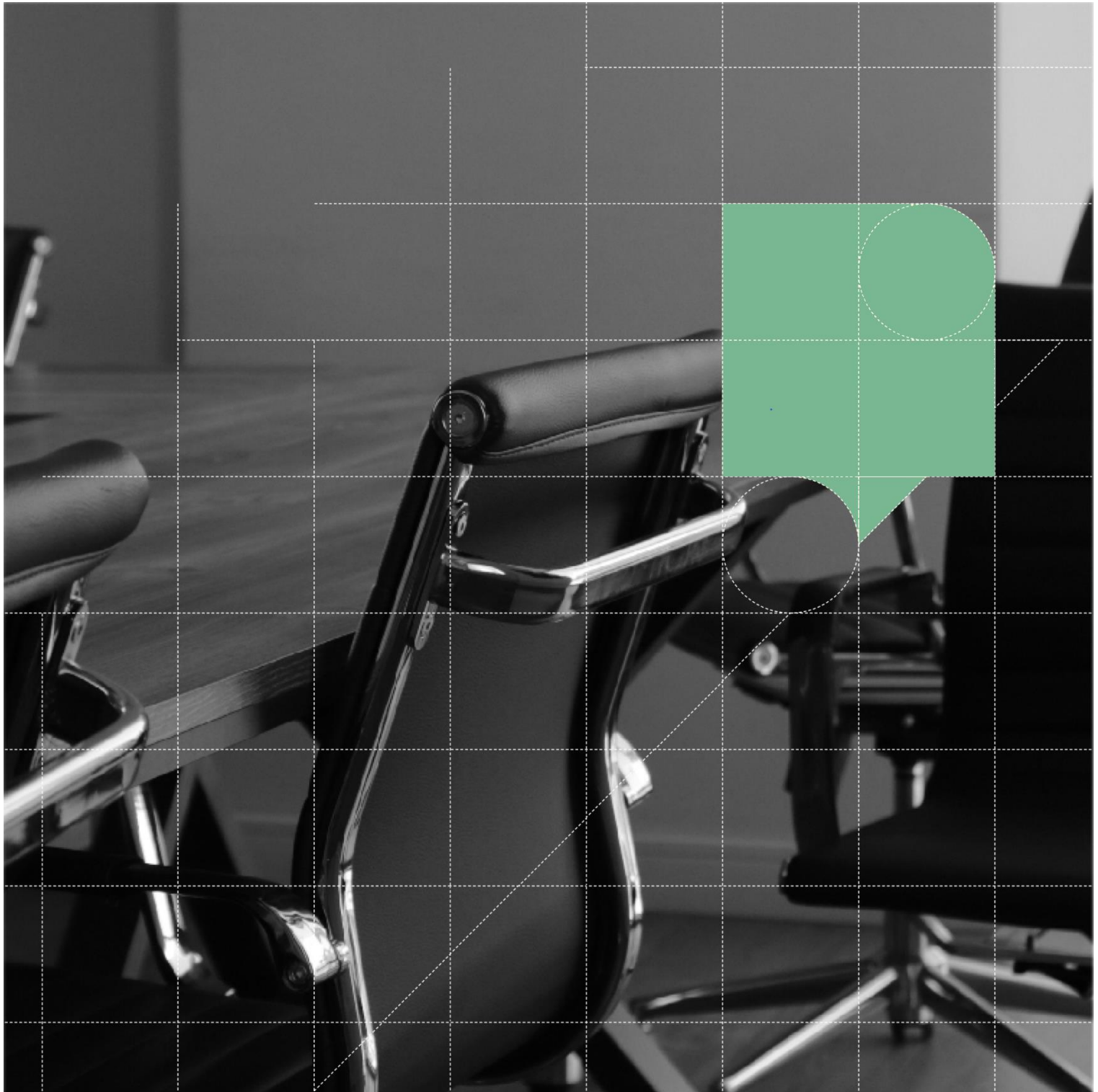

Regelrådets uttalelse

Om: **Høring - forslag til endringer i advokatloven mv. (overgangsregler mv.) og ny advokatforskrift**

Ansvarlig: **Justis- og beredskapsdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref.:
23/3782

Vår ref.:
23/00202

Vår saksbehandler:
Cathrine B. Rønning

Dato:
17.11.2023

Uttalelse

Om: **Høring - forslag til endringer i advokatloven mv. (overgangsregler mv.) og ny advokatforskrift**
Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Justis- og beredskapsdepartementet har den 29.09.2023 sendt på høring forslag til endringer i advokatloven mv. og ny advokatforskrift.

Regelrådets samlede vurdering fokuserer på om utredningen følger kravene i utredningsinstruksen, herunder besvarelsen av de seks minimumsspørsmålene. Departementet har grundig beskrevet problemene og målene med forslaget og utredet alternative tiltak tilstrekkelig. De har gitt en oversikt over virkningene for næringslivet.

Regelrådet etterlyser noe mer utredning av virkninger for noen av forslagene, som tidsbruk ved opprettelse av individuelle klientbankkontoer og vurdering av konkurransevirkninger. Utredningen hadde vært styrket ved å beskrive berørte mer detaljert, ved blant annet å vise antall berørte og fordeling på store og små virksomheter. Regelrådet stiller spørsmål om departementet kunne vurdert andre regler for små virksomheter.

Det er positivt at departementet har vurdert behovet for overgangsordninger og tilpasninger for næringslivet i forbindelse med advokatloven. Regelrådet anbefaler at det gjennomføres en evaluering av regelverket etter at det har virket en tid.

Regelrådet mener at forslagene generelt sett er godt begrunnet. Vi anser ikke at forslagene vil medføre betydelige kostnader for næringslivet og mener at målene kan oppnås uten å påføre næringslivet for høye kostnader.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger. Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Sandra Riise
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Justis- og beredskapsdepartementet har 29.09.2023 sendt på høring forslag til endringer i advokatloven mv. (overgangsregler mv.) og ny advokatforskrift. Forslaget følger opp Stortingets vedtakelse av advokatloven i 2022.

Advokatloven er en helt ny profesjonslov som regulerer advokaters arbeid og muligheten til å yte rettslig bistand for andre enn advokater. Forslaget som er sendt på høring inneholder blant annet visse overgangsregler, og enkelte endringer i advokatloven og andre lover. Disse endringene er i hovedsak rettelsler og videreføring av gjeldende rett, men på enkelte områder foreslår departementet realitetsendringer.

Departementet legger fram forslag til forskrift om advokater og andre som yter rettslig bistand (advokatforskriften) i denne høringen. Mange av forskriftsforslagene viderefører gjeldende rett. De mest sentrale nye forslagene omhandler organisering av forsikringsadvokater, praksis som vilkår for advokatbevilling, prosedyrekravet, advokatkurset, krav til den utpekte advokaten og prinsipalen, etterutdanning, behandling av klientmidler, arkivhold, overtredelsesgebyr, rett til å drive advokatvirksomhet i Norge fra foretak med hovedsete i en annen EØS-stat eller Sveits og organisering av Advokattilsynet og Advokatnemnda. Som en følge av at rettsrådsmonopolet oppheves ved ikraftsettingen av advokatloven, er det også foreslått nye bestemmelser om rettslig bistand fra andre enn advokater.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Et godt fungerende advokatregelverk er viktig for rammene for advokatenes virksomhet og for å sikre tilliten til advokatstanden. Advokatloven ble vedtatt våren 2022.

Regelrådet har valgt å uttale seg om saken fordi vi mener at en helhetlig regulering av en hel bransje er prinsipielt viktig. Samtidig er det mange andre næringsdrivende som blir berørt indirekte.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Departementet beskriver utfordringene med dagens regelverk på en tilfredsstillende måte. De har systematisk tatt for seg én og én endring i høringsnotatet. Overordnet er målet med reguleringen å få en helhetlig regulering av advokaters virksomhet og av adgangen til å yte rettslig bistand for andre enn advokater. Dette er også rimelig gjengitt i høringsnotatet.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Etter Regelrådets vurdering er utredningen av alternative tiltak tilstrekkelig. På dette stadiet av regelverksutviklingen er det mindre aktuelt med andre alternative virkemidler til regulering. Departementet har utredet ulike underalternativer for enkelte endringer. I tilknytning til noen av forslagene inneholder høringsnotatet en beskrivelse av hvordan problemstillingen er løst i sammenlignbare bransjer eller sammenlignbare land.

EØS-regelverk og annen internasjonal avtale begrenser mulighetsrommet på noen områder. Regelrådet synes at departementet har forklart handlingsrommet på tilstrekkelig vis.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

I høringsnotatet blir berørt næringsliv kun omtalt ved at advokatbransjen og andre som yter rettslig bistand blir identifisert. I NOU 2015: 3 er det gjort rede for de ulike aktørene i markedet. Beskrivelse av berørt næringsliv er forholdsvis beskjeden i lovproposisjonen, men det er vist til en rapport «Analyse av endringer i norsk advokatregulering» (Copenhagen Economics 2019).

Regelrådet forstår at en beskrivelse av berørt næringsliv kan virke overflødig når den allerede er gitt i forbindelse med tidligere prosesser. Regelrådet vurderer likevel at høringsnotatet hadde vært styrket om departementet hadde gitt en mer detaljert beskrivelse av næringslivet som blir påvirket av forslagene, både i advokatbransjen og andre næringer. Høringsnotatet skal fungere som et selvstendig beslutningsgrunnlag. For eksempel er antall registrerte advokater og rettshjelpere lett tilgjengelige tall.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Virkningene av forslagene er langt på vei tilstrekkelig utredet under hvert enkelt forslag. Det er et sammendrag av økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene mot slutten av høringsnotatet. Departementet har tallfestet én virkning, ved at det har anslått at den foreslåtte utvidelsen av advokatkurset vil føre til økte kurskostnader på 9 000 kroner.

Når det gjelder kravet til individuelle klientbankkontoer, mener Regelrådet at enkelte virkninger burde vært utredet grundigere. Utredningen nevner flere positive virkninger, som økt beskyttelse av klientmidler og redusert risiko for hvitvasking. De negative virkningene er knyttet til økt administrativ byrde for advokater. En grundigere utredning av tidsbruk og kostnader knyttet til dette forslaget ville styrket beslutningsgrunnlaget.

Forslaget om at forsikringsadvokater kan tilby advokattjenester som en del av rettshjelpsforsikringen kan ha virkninger for konkurransen. Regelrådet savner en vurdering av konkurransevirkninger i høringsnotatet.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Forutsetningene for vellykket gjennomføring er redegjort for av departementet. Det er positivt at departementet har vurdert behovet for overgangsordninger, samt at de har vurdert behovet for nødvendige tilpasninger i øvrig lovgivning som følge av innføringen av advokatloven.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Andelen små og mellomstore bedrifter fremgår ikke av høringsnotatet. Vi kan heller ikke se at hensynet til små bedrifter er særskilt vurdert i utredningen.

Det finnes en stor andel mindre aktører i advokatbransjen. Bransjestatistikk fra Advokatforeningen¹ viser at nesten 18 prosent av advokater, eller 1508 i antall, arbeidet ved utgangen av 2021 i advokatforetak med én advokat. Litt over 24 prosent, eller 2087 i antall, jobbet i et foretak med 2-20 advokater. Statistikken viser også at en stadig større andel av landets advokater jobber i store advokatforetak eller i andre typer virksomheter.

Forslagene i høringsnotatet innebærer noe økte administrative byrder, blant annet knyttet til opprettelsen av individuelle klientbankkontoer. Regelrådet stiller spørsmål om departementet kunne vurdert andre regler for små virksomheter?

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

I høringsnotatet har departementet nevnt enkelte høringsinstansers syn på noen av Advokatlovutvalgets forslag fra NOU 2015: 3. Utover dette er det ikke gitt informasjon om involvering av eller innspill fra berørt næringsliv i høringsdokumentet.

Regelrådet har fått informasjon om at det har vært kontakt mellom Justis- og beredskapsdepartementet og blant annet Advokatforeningen. Regelrådet savner mer informasjon om næringens mening eller innspill til forslagene fra tidlig involvering. Dette hadde styrket utredningen ytterligere.

---

¹ [Bransjestatistikk – Advokatfakta](#)

4.3 Forenkling for næringslivet

Når det gjelder krav til prosedyreerfaring, foreslås noen mindre endringer for å kunne godkjenne flere saker og for å forenkle regelverket. De foreslåtte endringene i praksis- og prosedyrekravet vil gjøre det enklere for noen å få advokatbevilling. Utover dette inneholder ikke forslaget forenkling for næringslivet.

4.4 Rapporteringsbyrder

Departementet foreslår at advokatforetak skal gi melding til Advokattilsynet ved endring i personkretsen etter advokatloven § 22 første ledd for personer uten advokatbevilling. Det er foreslått nærmere krav til meldingens innhold. Regelrådet forutsetter at det legges opp til effektiv rapportering.

4.5 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Vi kan ikke se at høringsdokumentet vurderer fremtidig evaluering. Utredningen hadde blitt styrket av en vurdering av når og hvordan anbefalt tiltak bør evalueres. Regelrådet anbefaler at det gjennomføres en evaluering av regelverket etter at det har virket en tid.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Departementet skriver at de har forsøkt å finne en balanse mellom å sikre at advokatbransjen er betryggende og forsvarlig regulert, samtidig som det ikke pålegges krav som har unødvendig store kostnader. Selv om departementet ikke har tallfestet de samlede virkningene, er de foreslåtte tiltakene generelt godt begrunnet.

Analysen av konsekvensene for næringslivet kunne ha vært mer grundig, men det ser ikke ut til at forslagene vil føre til betydelige kostnader for næringslivet. Regelrådet mener derfor at forslaget er utformet på en måte som gjør at målene kan oppnås uten å påføre næringslivet for høye kostnader.